

længere bort fra den naturlige Forstaaelse af Grundlovens § 90, end det er absolut nødvendigt. Og den naturlige Forstaaelse af Grundlovens § 90 synes mig at maatte være den, at Lovgivningsmagten selvfølgelig maa bestemme i det enkelte, hvorledes og i hvilket Omfang den Pligt, som paa-hviler alle, skal gøres gældende, men ogsaa, at det er indenfor den Ramme, Lovgivningsmagten kan træffe sine Bestemmelser, at den nævnte Grundlovparagrafs Hovedbestemmelse: den almindelige Værnepligt, skal gennemføres saa vidt muligt for alle.

Men saa er der en anden Vanskelighed ved denne Sag. Det er vanskeligt at gennemføre en Lov, som paa fyldestgørende Maade løser Spørgsmaalet, saaledes at man naar det Maal, som er tilsigtet. Hvis det kun angik de enkelte Personer, som nægter at gøre Militærtjeneste, fordi det Trossamfund, hvortil de hører, anser dette for uforsvarligt, saa vilde Sagen vel ikke frembyde større Vanskeligheder, thi disse Militærnægtere har jo ikke været mange. Efter hvad der er oplyst i Lovforslagets Motiver, var der i 1895 1, i 1907 1, i 1910 3, i 1913 2, i 1914 2, i 1915 5 og i 1916 5. Dette er jo ikke mange, og den højtærede Forsvarsminister udtalte ogsaa nu, at hvis der ikke var andre end dem, der nægtede at gøre Militærtjeneste, maatte man kunne komme over Spørgsmaalet uden Vedtagelse af nogen ny Lov. Men i de senere Aar er der opstaaet andre Militærnægtere, som nægter at lade sig uddanne i Vaabenbrug, ikke af religiøse Grunde, men af andre Grunde. Spørger man dem, hvilket Trossamfund de tilhører, saa svarer de: „Intet“. Men de har andre Grunde, og disse Grunde fremsætter de med meget stor Tydelighed. Jeg fik for en Tid siden tilsendt fra en Forening, der kalder sig „Foreningen for konsekvent Antimilitarisme“ et Manifest — jeg antager, at ærede andre Medlemmer har modtaget det samme Aktstykke. Deri betror denne Forening ganske ligefrem Rigsdagsmændene, at dens Medlemmer agter ikke at respektere Landets Love. De bryder sig hverken om Grundloven eller om Værnepligtsloven, og dersom Rigsdagen skulde være saa hensynsfuld at imødekomme deres Uvillie imod at bære Vaaben ved at give dem Adgang til at gøre andet Arbejde, civilt Arbejde, for Staten, saa vil de heller ikke respektere en saadan Lov, saa vi kan for den Sags Skyld spare os Ulejligheden. De siger, at deres Maal er intet mindre end at „knuse den almindelige Værnepligt“, og det vil de gøre, ikke paa

den Maade, man ellers ændrer eller afskaffer Lovbestemmelser, ved at ophæve Loven eller give andre Love i Stedet, men de vil altsaa gøre det ved at modsætte sig de Love, vi har, og denne Optræden vil de fortsætte, som de har begyndt det under de nuværende Love, nemlig ved at nægte at spise. Dette sidste minder noget om Drengen, der var blevet uens med sin Husbond, og som derfor ikke mødte ved Middagsbordet. Da han derefter spurgte sine Medtjenere, hvad hans Husbond havde sagt til det, og de svarede, at det havde han naturligvis været meget ked af, sagde Drengen: Ja, det skal han nok faa mere af. Det er den Slags Modstand, som jeg tror nok vil fortage sig, dersom den ikke bliver mødt med alt for megen Øllebrødsbarmhjertighed. — Ved Siden af dette Manifest meddeles der et Opraab i meget kraftige Udtryk, henvendt til de „organiserede Klassefæller“, d. v. s. til Arbejdere i Almindelighed og navnlig Fagforeningsmedlemmer. Deri meddeles, hvorledes de har i Sinde at tage paa denne Sag, og de opfordrer paa det kraftigste til at støtte dem.

Andre end disse to Arter af Militærnægtere har, saa vidt man kan se af Lovforslagets Motiver, ikke hidtil vist sig; men det er jo muligt, at der kan komme andre. Det er vel ikke udelukket, at ogsaa Medlemmer, der regner sig til Folkekirken, kunde komme ind paa den Tankegang, at det er ikke rigtigt at bære Vaaben, og at man derfor maa modsætte sig Bestemmelserne derom. Men det kan jo tænkes, at de alligevel vil tage Sagen paa den anden Maade, og at de vil være villige til at udføre civilt Arbejde i Stedet for. Jeg tænker mig, at det er Udsigten til noget saadant, der har bevæget 472 af Landets Præster, deriblandt 5 af Landets 7 Biskopper, til ved en Adresse at slutte sig til at anbefale det af Regeringen forelagte Lovforslag. Jeg maa antage, at det er særlig saadanne Forhold, de har haft Sigte paa, og det synes mig ogsaa at fremgaa af den Maade, hvorpaa de i deres meget kortfattede Adresse refererer Regeringens Forslag. De siger nemlig, at ved dette Forslag tilstaas værnepligtige, som anser Militærtjeneste for uforenlig med deres Samvittighed, Tilladelse til i Stedet at udføre civilt Statsarbejde. De har aabenbart ikke tænkt paa de moderne Militærnægtere, for disse beder ikke om Tilladelse til at faa civilt Arbejde i Stedet, men beder sig i høj Grad fritaget for at faa noget som helst. Jeg vilde